

PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY

**II Liceum Ogólnokształcącego im. Księżnej Anny z Sapiehów Jabłonowskiej
w Białymstoku**

rok szkolny 2026/2027

1. Podstawy prawne i dokumenty odniesienia

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz.U. z 2026 r. poz. 820), w szczególności art. 26 i art. 84.
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. poz. 1939, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 1449).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2023 r. poz. 1798).
- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U. z 2026 r. poz. 110).
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz.U. z 2026 r. poz. 163).
- Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2026/2027.
- Statut szkoły oraz obowiązujące w szkole Standardy Ochrony Małoletnich.

2. Założenia Programu Wychowawczo-Profilaktycznego

Program łączy działania wychowawcze i profilaktyczne szkoły. Jest skierowany do uczniów, rodziców i pracowników szkoły oraz realizowany w codziennej pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej.

Program ma charakter otwarty i może być aktualizowany w odpowiedzi na zmieniające się potrzeby uczniów, rodziców i nauczycieli oraz obowiązujące przepisy prawa.

Podstawę programu stanowi coroczna diagnoza czynników chroniących i czynników ryzyka występujących w środowisku szkolnym, ze szczególnym uwzględnieniem zdrowia psychicznego młodzieży, obciążeń związanych z nauką i egzaminem maturalnym, zachowań ryzykownych, funkcjonowania w środowisku cyfrowym oraz używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych.

W diagnozie wykorzystuje się obserwacje, rozmowy z uczniami i rodzicami, konsultacje nauczycieli i specjalistów, ankiety, analizę frekwencji, sytuacji wychowawczej klas, udzielanej pomocy oraz potrzeb uczniów klas pierwszych i maturalnych. Szczegółowe wyniki diagnozy są przechowywane w dokumentacji zespołu i stanowią podstawę doboru działań na dany rok szkolny.

Działania profilaktyczne mają charakter uniwersalny, a w razie rozpoznanej potrzeby także selektywny lub wskazujący.

3. Cel programu i jego realizatorzy

Cel główny: tworzenie szkoły wspierającej, bezpiecznej i sprzyjającej rozwojowi, która wzmacnia dobrostan i odporność psychiczną młodzieży, odpowiedzialność, samodzielność, zdrowie oraz kompetencje społeczne, obywatelskie, cyfrowe i międzykulturowe, a także przygotowuje uczniów do egzaminu maturalnego, dalszego kształcenia i świadomego planowania przyszłości.

Adresaci: uczniowie, rodzice i pracownicy szkoły.

Realizatorzy: dyrekcja, nauczyciele, wychowawcy, pedagog, pedagog specjalny, psycholog, doradca zawodowy, pielęgniarka i inni specjaliści, we współpracy z rodzicami oraz instytucjami wspierającymi.

Rodzice są partnerami szkoły w realizacji działań wychowawczych i profilaktycznych poprzez udział w konsultacjach, zebraniach, warsztatach i działaniach podejmowanych na rzecz społeczności szkolnej.

Współpraca z instytucjami dotyczy wszystkich priorytetów programu i jest dostosowana do rozpoznanych potrzeb uczniów. Szkoła współpracuje w szczególności z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, placówkami ochrony zdrowia, inspekcją sanitarną, Policją, Strażą Miejską, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie, sądem rodzinnym, szkołami ponadpodstawowymi i organizacjami społecznymi.

4. Priorytety i kierunki działań

Szkoła wspiera wszechstronny rozwój ucznia, opierając swoje działania na wartościach takich jak odpowiedzialność, szacunek, współpraca, uczciwość, bezpieczeństwo i otwartość na drugiego człowieka. Działania są dostosowywane do wieku, możliwości rozwojowych i indywidualnych potrzeb uczniów.

Priorytety realizowane są poprzez działania wychowawcze, edukacyjne i profilaktyczne prowadzone podczas zajęć dydaktycznych, wychowawczych oraz we współpracy z rodzicami i instytucjami wspierającymi szkołę.

PRIORYTET I. Dobrostan, odporność psychiczna i relacje

Cel: wzmacnianie dobrostanu i odporności psychicznej młodzieży, budowanie dobrych relacji oraz zapewnianie wsparcia adekwatnego do potrzeb, zwłaszcza w okresie adaptacji i przygotowania do matury.

Kierunek działań	Działania i sposoby realizacji
Rozpoznawanie potrzeb i wczesne wsparcie	Obserwacja funkcjonowania uczniów, rozmowy i konsultacje, analiza frekwencji i sytuacji wychowawczej klas oraz rozpoznawanie potrzeb uczniów rozpoczynających naukę i przygotowujących się do matury.
Odporność psychiczna i radzenie sobie ze stresem	Psychoedukacja, rozwijanie samoregulacji, techniki relaksacyjne i uważności, warsztaty antystresowe, program „Stres pod kontrolą” oraz Szkolny Kongres Psychologiczny.
Relacje, integracja i kultura dialogu	Działania integracyjne, otwarta komunikacja, współpraca, mediacje, konstruktywne rozwiązywanie konfliktów oraz wzmacnianie poczucia przynależności i szacunku dla różnorodności.
Wsparcie indywidualne i kryzysowe	Pomoc psychologiczno-pedagogiczna, konsultacje i spotkania indywidualne, wsparcie w okresach zwiększonego obciążenia emocjonalnego i edukacyjnego oraz działania zgodne z procedurami w sytuacjach kryzysowych.

PRIORYTET II. Bezpieczeństwo i profilaktyka zachowań ryzykownych

Cel: zapewnianie bezpieczeństwa fizycznego, emocjonalnego i społecznego, rozwijanie odpowiedzialności prawnej oraz ograniczanie przemocy, uzależnień i innych zachowań ryzykownych.

Kierunek działań	Działania i sposoby realizacji
Bezpieczne środowisko i ochrona małoletnich	Realizacja Standardów Ochrony Małoletnich, upowszechnianie praw ucznia i zasad bezpieczeństwa, szkolenia pracowników, dyżury nauczycieli oraz monitorowanie sytuacji uczniów.
Przeciwdziałanie przemocy i cyberprzemocy	Rozpoznawanie przemocy, hejtu, mowy nienawiści i wykluczenia, rozwijanie odpowiedzialności za komunikację oraz szybkie podejmowanie działań interwencyjnych.
Profilaktyka uzależnień i zachowań ryzykownych	Edukacja dotycząca alkoholu, e-papierosów, saszetek nikotynowych, narkotyków, nowych substancji psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych oraz ich konsekwencji zdrowotnych, społecznych i prawnych.

Wspieranie kompetencji rodziców i nauczycieli w zakresie profilaktyki i wczesnej interwencji	Wzmacnianie umiejętności podejmowania adekwatnych działań profilaktycznych i interwencyjnych oraz współpracy na rzecz ucznia. Szkolenia i warsztaty dla nauczycieli, konsultacje ze specjalistami, spotkania i materiały psychoedukacyjne dla rodziców, konsultacje pedagoga i psychologa, omawianie sytuacji problemowych, współpraca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną i innymi instytucjami wspierającymi.
Odpowiedzialność i reagowanie w sytuacjach zagrożenia	Edukacja prawna z uwzględnieniem odpowiedzialności osób nieletnich i pełnoletnich, znajomość procedur, pierwsza pomoc, ćwiczenia ewakuacyjne oraz współpraca ze specjalistami i właściwymi służbami.

PRIORYTET III. Zdrowie, higiena cyfrowa i odpowiedzialne korzystanie z technologii

Cel: kształtowanie zdrowych nawyków i świadomych wyborów oraz bezpiecznego, krytycznego i etycznego funkcjonowania w środowisku cyfrowym.

Kierunek działań	Działania i sposoby realizacji
Zdrowy styl życia i pozytywny obraz siebie	Aktywność fizyczna, racjonalne odżywianie, sen, odpoczynek i równowaga między nauką a regeneracją, a także profilaktyka zaburzeń odżywiania i wskazywanie dostępnych form pomocy.
Higiena cyfrowa i równowaga online–offline	Świadome zarządzanie czasem ekranowym, ograniczanie przeciążenia cyfrowego oraz promowanie aktywności ruchowej, społecznej i twórczej poza siecią.
Bezpieczne i krytyczne funkcjonowanie w sieci	Ochrona prywatności, danych i wizerunku, odpowiedzialne korzystanie z mediów społecznościowych, weryfikowanie informacji oraz rozpoznawanie manipulacji, fake newsów i dezinformacji.
Etyczne wykorzystywanie technologii i sztucznej inteligencji	Wykorzystywanie technologii i narzędzi AI w nauce i rozwoju zainteresowań, z poszanowaniem uczciwości, samodzielności, prawa autorskiego oraz odpowiedzialności za własną pracę.

PRIORYTET IV. Wartości, aktywność i planowanie przyszłości

Cel: rozwijanie odpowiedzialności, sprawczości, postaw obywatelskich postaw międzykulturowych oraz przygotowanie uczniów do matury, dalszej edukacji i świadomych decyzji zawodowych.

Kierunek działań	Działania i sposoby realizacji
Wartości, samorządność i aktywność społeczna	Kształtowanie szacunku, uczciwości, empatii, kultury osobistej, postaw patriotycznych i demokratycznych oraz aktywność Samorządu Uczniowskiego, wolontariat i projekty społeczne.
Kompetencje językowe i międzykulturowe	Rozwijanie otwartości na różnorodność i współpracę międzynarodową, działania w ramach programów IB i DSD, projekty zagraniczne oraz wydarzenia językowe i międzykulturowe.
Talenty, motywacja i kompetencje przyszłości	Koła zainteresowań, konkursy, olimpiady, projekty interdyscyplinarne, debaty, aktywność naukowa, artystyczna, sportowa i społeczna oraz rozwijanie kreatywności, samodzielności i współpracy.
Matura, dalsza edukacja i kariera	Planowanie nauki i celów edukacyjnych, konsultacje, doradztwo zawodowe, poznawanie oferty uczelni i rynku pracy, spotkania z absolwentami oraz podejmowanie świadomych decyzji dotyczących studiów i przyszłości zawodowej.

5. Organizacja realizacji

Program jest realizowany podczas zajęć edukacyjnych, z wychowawcą, w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej, doradztwa zawodowego, projektów, warsztatów, działań integracyjnych i profilaktycznych, inicjatyw uczniowskich, spotkań indywidualnych oraz współpracy z rodzicami i partnerami szkoły.

Formy i sposoby realizacji programu są dostosowywane do aktualnych potrzeb uczniów oraz sytuacji wychowawczej szkoły.

6. Monitorowanie i ewaluacja

Monitorowanie odbywa się na bieżąco i służy sprawdzaniu, czy działania są realizowane oraz czy odpowiadają aktualnym potrzebom uczniów. Prowadzą je realizatorzy programu w ramach swojej dokumentacji i bieżącej współpracy.

Ewaluację przeprowadza się po zakończeniu roku szkolnego. Ocenie podlegają stopień realizacji działań, ich przydatność, dostępność wsparcia oraz zmiany w rozpoznanych potrzebach uczniów. Wykorzystuje się w szczególności obserwacje, analizę frekwencji oraz sytuacji wychowawczej, dokumentację pomocy i interwencji, krótkie opinie uczniów, rodziców, pracowników szkoły.

Ewaluacja odpowiada na cztery pytania:

1. Które zaplanowane działania zostały zrealizowane?
2. Które działania uczestnicy uznali za przydatne?
3. Jakie potrzeby lub problemy nadal występują?
4. Co należy kontynuować, zmienić albo zakończyć?

Zespół powołany przez dyrektora opracowuje krótkie wnioski i rekomendacje. Stanowią one podstawę corocznej diagnozy oraz aktualizacji programu. W ewaluacji mogą uczestniczyć uczniowie, rodzice i pracownicy szkoły.

7. Postanowienia końcowe

Program może być modyfikowany w ciągu roku szkolnego, jeżeli wynika to z diagnozy lub zmieniających się potrzeb środowiska szkolnego, z zachowaniem trybu określonego przepisami prawa.